

РЕЛІГІЙНО-ПАЛОМНИЦЬКІ КЛАСТЕРИ ЯК ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК МІСЦЕВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

RELIGIOUS AND PILGRIMAGE CLUSTERS AS FACTORS OF INFLUENCE ON THE DEVELOPMENT OF THE LOCAL ECONOMY IN THE UKRAINE

Анотація. Представлені результати наукового дослідження щодо релігійно-паломницьких кластерів, як факторів впливу на розвиток місцевої економіки. Наведені ключові терміни та поняття: «релігійний туризм», «паломництво», «місце здійснення паломництва», «релігійно-паломницькі кластери». Доведено існування позитивного впливу релігійно-паломницьких кластерів на розвиток місцевої економіки.

Ключові слова: туризм, релігійно-паломницький туризм, туристичний кластер, місцева економіка, сталий розвиток, територіальна громада.

Abstract. The presentation presents the results of a scientific study on religious-pilgrimage clusters as factors influencing the development of the local economy. Key terms and concepts are given: «religious tourism», «pilgrimage», «place of pilgrimage», «religious-pilgrimage clusters». The existence of a positive influence of religious-pilgrimage clusters on the development of the local economy has been proven.

Key words: tourism, religious and pilgrimage tourism, tourist cluster, local economy, sustainable development, territorial community.

Розвиток та підтримка місцевої економіки є вкрай важливими питаннями для сучасної України, зважаючи на виклики, що продиктовані спершу пандемією COVID-19, а згодом і повномасштабною війною, розв'язаною росією.

Роль туристичної сфери, а особливо релігійно-паломницького туризму, вважаємо вкрай вагомим у пришвидшеному відновленні економіки країни загалом та соціально-економічного розвитку місцевої економіки, зокрема.

Релігійний туризм можна трактувати, як один із найдавніших видів туризму, переміщення людей до «святих місць» з метою відвідування храмів та монастирів у дні релігійних свят або для замолування гріхів [3, с. 63]. Що стосується поняття «паломництво», то в релігійній площині воно часто трактується як відвідування вірянами знакових релігійних об'єктів, які перебувають за місцями їх постійного проживання, з метою задоволення саме духовних потреб [2, с. 24-31].

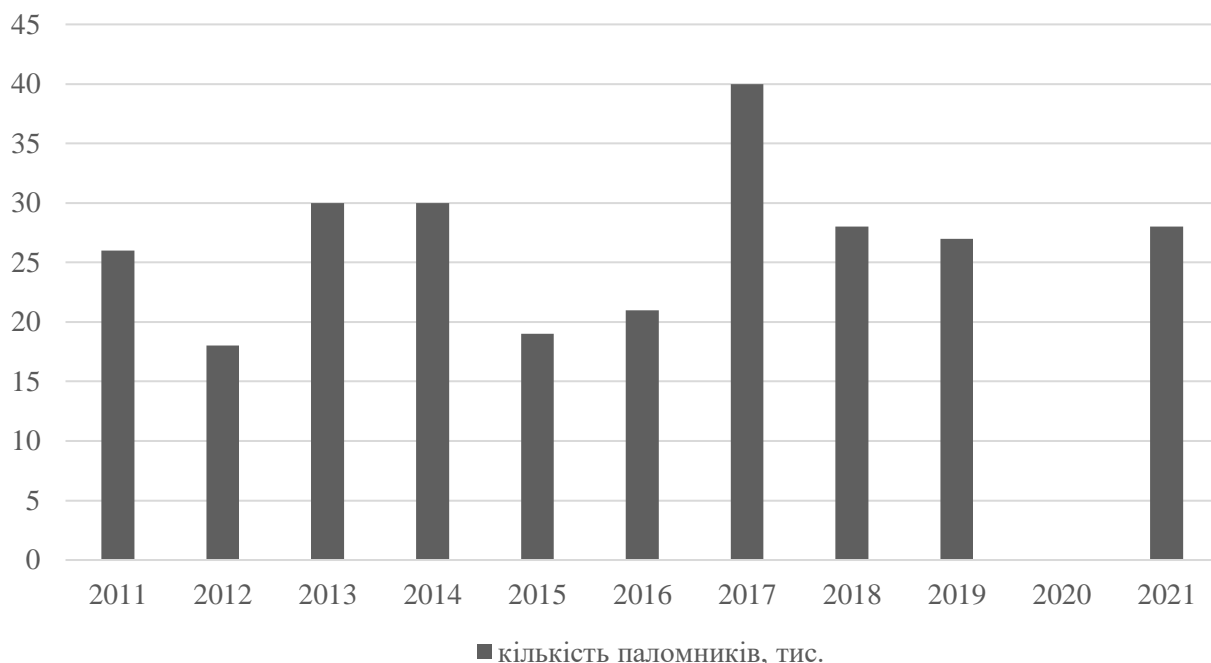
Тож, паломництво розглядаємо як різновид релігійного туризму, що дозволяє задовільнити духовно-суспільні потреби людини та є ефективним соціально-економічним засобом наповнення місцевих бюджетів місць, куди здійснюється паломництво. Також варто акцентувати увагу на не тотожності поняття «релігійний туризм» та «паломництво».

Можна виділити синонімічність понять «релігійний туризм» та «паломництво», при тому відмінності між ними на теоретичному рівні відслідковується не лише у функціональній спрямованості, але й практичному плані та засобах проведення, а основне – у меті, яку вони переслідують [4, с. 830-833]. При цьому, паломництво є поняттям вужчим та входить в загальний напрямок релігійного туризму.

Вважаємо, що саме паломництво є невіддільним від релігійного туризму.

На сьогодні, у всьому світі та, зокрема, в Україні, паломництво набуває значного поширення. Так, за даними Державної прикордонної служби України, лише кількість

паломників-хасидів, що відвідують щорічно м. Умань на святкування Рош Га-Шана складає десятки тисяч осіб (рис 1).

прим.: у 2020 році через карантинні обмеження паломництво не здійснювалося.

Рис. 1. Кількість паломників-хасидів, що відвідують щорічно Умань на святкування Рош Га-Шана, тис. осіб

Джерело: узагальнено авторами на основі [1].

На сьогодні, існуючі місця здійснення паломництва потребують відповідного та належного інфраструктурного облаштування задля приваблення туристів.

Місце здійснення паломництва – це особливий, з точки зору просторового планування, простір, що має велике духовне значення для представників тих чи інших конфесій, де проводяться культові (або інші) заходи, що збирають значну кількість людей, паломників. Зазвичай, якщо говорити про досвід України, у такому місці наявний храм із чудодійною іконою, це може бути місце проведення історично-релігійної події, або ж місцем колишнього проживання релігійно-вагомої постаті.

Вважаємо, що розвиток паломництва, як туристичної індустрії досягається через стимулювання підприємницької активності у галузі, забезпечення належного рівня просторово-планувального розвитку соціальної та інженерної інфраструктури паломницьких місць, підготовку кваліфікованих кадрів, екологічну безпеку визначеного регіону, створення належних умов для паломників та забезпечення належного рівня комфорту для проживання постійних мешканців регіону здійснення паломництва.

Релігійно-паломницькі кластери є видом туристичних кластерів. Утворення релігійно-паломницького кластера може сприяти формуванню сучасного, сталого та економічно-ефективного середовища на місцевому рівні. Його діяльність сприятиме у забезпеченні робочими місцями місцеве населення, задоволення потреб суспільства в отриманні туристичної послуги. Також варто зазначити, що формування та розвиток релігійно-паломницьких кластерів буде приваблювати нових туристів, зокрема, іноземних. Збільшення кількості туристів напряму буде приводити до наповнення місцевого бюджету.

Вбачаємо розвиток релігійно-паломницького туризму та відповідних кластерів одним із провідних факторів впливу на розвиток місцевої економіки України. Створення та підтримка релігійно-паломницьких кластерів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності місцевої економіки загалом.

Підсумовуючи проведені дослідження зазначимо, що зважаючи на виклики та загрози, а також можливості сьогодення, необхідно ставити нові акценти на фактори, що впливатимуть на

стимулювання розвитку місцевої економіки. Вважаємо формування релігійно-паломницьких кластерів тим вагомим фактором впливу на сталий розвиток територіальних громад та збалансований розвиток місцевої економіки.

На сьогодні, релігійно-паломницькі кластери в Україні є недостатньо розвинутими. Їх вплив на розвиток місцевої економіки потребує глибинних досліджень. Зважаючи на вагому позитивну роль релігійно-паломницьких кластерів у сприянні розвитку місцевої економіки, необхідно здійснювати подальші дослідження.

Саме тому, дослідження релігійно-паломницьких кластерів, як факторів впливу на місцеву економіку є дуже актуальним на сьогодні, що окреслює майбутні напрями дослідження авторів.

Література

1. Державна прикордонна служба України. Офіційний веб-сайт. URL: <https://dpsu.gov.ua/> (дата звернення 29.06.2022р.)
2. Патійчук В. О. Функціональні особливості організації релігійно-паломницьких турів. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2015. Вип. № 15 (316). – С. 24–31
3. Ситенька, К. І., Гринюк, Т. А. Релігійний туризм в Україні: духовна, паломницька та об'єднавча місія. Організація діяльності в індустрії туризму. Київ, 2019, 63с.
4. Якубович Р.П., Патійчук В.О. Нетотожність понять «паломництво» і «релігійний туризм». *Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень*: тези доп. XIII Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів, м. Луцьк, 14–15 травня 2019р., С. 830-833.

УДК: 339

Дмитро Сапожник

*к.т.н., доцент, доцент кафедри товарознавства, митної справи та управління якості,
Львівський торговельно-економічний університет, Україна
dimalv.ua@gmail.com*

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ КЛАСТЕРІВ ПІДПРИЄМСТВ У РЕГІОНАЛЬНІЙ ІНТЕГРАЦІЇ

STRATEGY FOR DEVELOPMENT OF BUSINESS CLUSTER IN REGIONAL INTEGRATION

Анотація. Досліджені особливості та переваги використання кластерів у контексті посилення регіональної інтеграції держави. Визначено фактори, які сприяють зростанню ефективності кластерів та території загалом на мікро- та макрорівнях; зроблено спробу обґрунтувати складові стратегії розвитку кластерів..

Ключові слова: кластери підприємств, територіальний маркетинг, міжнародна конкурентоспроможність, стратегія регіонального розвитку.

Abstract. Doslidzheni soblivnosti that prevagivaniya vykoristannya clusiv v konteksti poseninnya regionaliii iintegraiі sovereignty. A factor has been designated to increase the efficiency of the clusters in that territory by a halo on the micro-macro-levels; srobleno try to round up warehouse strategies and development of clusters.

Key words: enterprise clusters, territorial marketing, international competitiveness, regional development strategy.

В даний час кластерна теорія розвитку широко обговорюється в рамках Всесвітньої організації торгівлі та ЄС. Кластери розглядаються як ключовий інструмент залучення прямих іноземних інвестицій, розвитку п'ятого та шостого технологічних укладів в рамках національної інноваційної стратегії, підвищення міжнародної конкурентоспроможності країн. Наприклад, у ЄС формується загальноєвропейська модель стимулювання зростання кластерів за рахунок національного та регіонального їх фінансування, підвищення ступеня кооперації між ними [1].

Метою дослідження було вивчення особливостей та переваг використання кластерів у контексті посилення регіональної інтеграції України.